

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Uredništvo in upravnništvo: Kolodvorske ulice številka 16. — Z urednikom se more govoriti vsak dan od 11. do 13. ure. — Rokopisi se ne vračajo. — Inzerati: Šeststopenjska poštna vrata 4 kr., pri večkratnem ponavljanju daje se popust. — **Velja za Ljubljano v upravnishtvu:** za celo leto 6 gld., za pol leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr., na mesec 50 kr., pošiljatev na dom velja mesečno 9 kr. več. **Po pošti velja za celo leto 10 gl., za pol leta 5 gld., za četrt leta 2 gld. 50 kr. in za jeden mesec 85 kr.**

Štev. 115.

V Ljubljani v petek, 22. maja 1885.

Tečaj II.

V Ljubljani, 22. maja.

Nemški državni zbor se je v petek po Vnebohodu razšel in s tem zaključil svoje polletno delovanje. Kakor pri vseh državnih zborih — tako so tudi v nemškem razne stranke z zelo različnimi občutki zapuščale mesto svojih naporov, svojih zmag in porazov. Najbolj zadovoljna je bila konečno vlada sama, in knez Bismarck se nikakor ne more pritoževati, da so mu poslanci naroda delali preveč britkih ur. Sicer je dostikrat poseči moral v debato, mnogo govorov čuli so udje zbornice od kancelarja in burno so mu čestokrat opominjali — a konečno zmagala je njegova železna volja in večina se je vpognila njegovemu silnemu duhu — ali vedno v prid in korist nemškega naroda, o tem akti pač niso še zaključeni!

V prvi polovici zasedanja večina ni bila nikakor na strani kancelarjevi. Z ono brezobzirno enerģijo, ki se nikdar ne vstraši zastopati svojega mnenja, če je tudi nasprotno veliki večini, razsrdil je bil Bismarck poslance takoj početkom zborovanja in nastala je ne mala opozicija proti državniku, ki je brez ovinkov povedal izvoljencem naroda, da mu nikakor ne imponujejo, da bi po njegovem mnenju najbolje bilo, ko bi poslal vse domov in zapečatil vhode v državni zbor za vse večne čase! A v drugi polovici zasedanja so se valovi plegli in Bismarck je zmagal z vsemi svojimi glavnimi predlogi. Kolonijalno politiko njegovo odobrila je vsaj v glavnih potezah večina zbornice, in carinsko novelo podpirali so bolj, nego je vlada sama pričakovala. Le nadaljevanje socialne reforme je nekako zastalo, in čeravno je bilo napravljenih precj važnih zakonov, ki imajo nalog, socialno bēdo olajšati in socialno vprašanje v nemških pokrajinah omejiti, vendar

glavnih točk te postave državni zbor ni vzel v pretres, in ako se ozremo na hudo nasprotovanje, ki ga je pokazal kancelar v debati o posvečevanju nedelj in praznikov, lahko bi skoro trdili, da je za socialno reformo minola sesija jako plitvo izpala. Predlog, da bi se zavarovanje proti nesreči razširilo tudi na kmetijske delavce, obležal je v dotičnem odseku; zakon o brambi delavcev, ki bi imel obsegati določbe o posvečevanju praznikov, o omejitvi ženskega in otročjega dela ter o vpeljavi maksimalnih ur za podnevno delo — ni prišel pred zbornico v svoji celoti. Samo prvi del o posvečevanju nedelj in praznikov dobili so poslanci v roke in otvorili o njem debato. Kako strogo se je kancelar temu zakonu nasproti postavil, o tem je uže podrobno poročal naš list. Besede knezove bile so vzrok, da zbornica ni sklepala definitivno o tem važnem vprašanju in da so se poslanci brez rezultata razšli. Kdor premišljuje te dogodbe, ta pač ne sme od sedaj naprej prevelikih upanj gojiti, da se bode socialna reforma hitro in blagodejno razvijala v državnem zboru.

Kar se tiče carinske novele, dobila je vlada zanjo dovolj iskrenih podpirateljev. Privrženci novele trdijo, da bode carina na inozemsko žito povzdignila kmetijstvo in da bode zemljiška renta mnogo na boljšem. Nasprotniki pa zopet zagotavljajo — in z njim vred ogromna množica konsumentov — da bode priprostemu državljanu carinska novela silno škodovala. Velikanska agitacija po vsej deželi kaže uže zdaj, kak vihar bi se vzdignil, ko bi nastala doma slaba letina. Od drugod bi žito ne moglo v deželo vsled visoke carine, doma pa bi ga manjkalo vsled natorne nezgode. Prišla bi silna draginja in revež bi bil prisiljen, velikemu posestniku in žitnemu

kupcu toliko plačati za žito, kolikor bi zahtevala. Masa ljudstva bi torej ne imela nobenega dobička, pač pa silno izgubo; veliki posestniki in kupci, poleg njih pa žitni oderuhi, imeli bi zlato dobo, a reveža bi trla lakota in bēda. Tako razlagajo nasprotniki kancelarjeve carinske politike dobrote hvaljenega zakona, in nam se zdi, da so pravo zadeli. Sploh se nam nemogoče zdi, da bi Nemčija sama pridelala toliko žita, kolikor ga porabi. Lanskega leta na pr. vpeljanih je bilo 9 613 000 metričnih centov rži iz inozemstva — svota, ki pač kaže, da ima država sama premalo polja za tolike množice zrna. Vsled tega bode cena poskočila in prinašala res dobiček — a le premožnejšim krogom. Navadni mož bode bridko obžaloval, da je kancelar zmagal s svojo carinsko novelo!

Navdušenje o kolonijalni politiki se je uže tudi precj pleglo. Novejša poročila o mortaliteti v novih nemških kolonijah na črnem svetu so jako ohladila javno mnenje. Klima zapadnoafriškega ozemlja pobere na leto izmed 1000 Evropejcev nič manj nego 600 do 800! Narod je tedaj z vso pravico krstil nove dežele z imenom „mrzlične kolonije“. Nadalje tudi vedno bolj spoznava, da nemška industrija pač še dolgo, dolgo ne bode našla kupcev pri črnih sinovih Afrike. Predno zajde med nje kultura, bode gotovo še marsikak Nемеc zagreben v afrikanski pesek. In nam se zdi, da uže začetek razširjanja te kulture ni bil posebno srečen. Razdejane vasi in mrtva trupla ubozih prebivalcev so pač dokazala, da je roka železnega kancelarja mogočna celo pod vročimi pasovi — a če je tako postopanje bilo v korist prijateljstvu novih naseljencev z domačini, o tem jako dvojimo. — Mnogo let bode služila čezmorska politika jedino le v povzdigo moralnega efekta v inozemstvu, praktičnih posledic ne bode

Listek.

O električni razsvetljavi.

(Berilo na korist «Národní soli».)

(Dalje.)

Električni stroj, katerega vrtimo na pr. z jedno konjsko silo, daje dovolj močnih tokov za katic 15 do 20 žarnic, ki imajo vsaka zá-se svetljivost okoli 30 normalnih sveč, torej dobivamo na ta način toliko svetlobe, kolikor je daje okolo 600 sveč. Ako pa isti električni tok uporabljamo za jedno oblokovno luč, imela bi ta svetljivost okolo 1000 normalnih sveč. Iz tega sledi, da nam žarnice v primeri s oblokovnimi svetilnicami ne dajejo dobička, ker se precej gonilne sile zastoj potrati. Poleg tega pa so žarnice v marsičem vendar prikladnejše od oblokovnih svetilnic, ker z njimi prav lahko električno luč delimo.

Ako hočemo z jednim in istim električnim tokom, izvirajočim iz jednega stroja užgati več žarnic, ne smemo jih uvrstiti v vodilen krog za-

poredoma, ampak vzporedno, takó da kroži skozi vsako le določen del toka.

Žarnic se izdeluje več vrst; namesto bambusovega vlakna jemljejo nekateri izdelovalci pavolnate niti, drugi bolj debeli papir, tretji druge snovi. Svan na pr. zavije ogljeno nitko kakor zanjko, da s tem pomnoži luč izžarivajoče površje. Cena take žarnice znaša 3 do 4 gld., in sicer je zaradi tega tako visoka, ker je njih izdelovanje povsod patentovano in ker še do zdaj ni ustanovljena večja tovarna, ki bi se pečala izključivo le z izdelovanjem takih žarnic. Sploh žarnice tudi niso trpežne. Edison sam ceni trajnost jedne žarnice približno na 800 ur, v katerih more svetiti, potem se ogelj sam ob sebi razprši.

Posebno je pri žarnicah treba paziti na to, da po njih ne kroži premočan električni tok, kajti drugače se ogelj takoj pretrga. Skrbeti je torej treba, da ima po njih krožeč tok vedno jednako jakost, ali pa da se prejakemu toku pot skozi žarnico prestriže. Da se doseže prvo, mora se električni stroj vedno vrteti jednakomerno, za drugo pa se uvrstijo v elektrovod precej lahko taljive

svinčnate žice, koje jak tok stali in si s tem sam ob sebi prestriže pot skozi žarnico.

Ko smo v glavnih potezah spoznali način, kako si moremo električno luč prirejati, preostaje nam, to luč primerjati z lučjo, kakeršno rabimo sedaj ter na podlagi nje ocene se nekoliko o tem javiti, kako prihodnost njej smemo pripisovati.

Kakor sem uže omenil. Nadkriljuje električna luč, posebno oblokovna električna luč, vse druge umetne luči, kar zadeva nje svetljivost. — Električni oblokovni luči se posebno rado v zlo šteje, da je bolj podobna mesečnini, da je bleda in mrzla, da nima v sebi nekaj toplega, kar opazujemo pri drugih lučih, na pr. pri plinovi. Na videz je taka pritožba opravičena. Ali, ako razkrojimo električno oblokovno luč s pomočjo prizme v spektru v nje sestavine, prepričamo se, da ne sestoji nobena druga umetna luč iz sestavin, ki bi se z onimi solnčne luči v istem razmerji tako natančno skladale, kakor ravno ta.

V primeru s solnčno lučjo je električna luč vendar še nekoliko bolj rudeča in rumenkasta od

imela — razen te, da bode država morala leto za letom žrtvovati veliko denarja. Posledice se bodo torej kazale v žepih davkoplačevalcev, ki večinoma še vedeli ne bodo, kje so prav za prav toliko slavljene „mrzlične kolonije“.

Volitveno gibanje v kmetijskih občinah.

Ta teden vršile so se in se še vršijo volitve volilnih mož v kmetijskih občinah. V naslednjem podatki hočemo izid teh volitev, v kolikor nam je do zdaj znan.

V kranjski sta samo v dveh volilnih okrajih iz kmetijskih občin dva kandidata.

V sodnih okrajih Postojina, Bistrica, Senožeče, Vipava, Logatec, Lož in Idrija kandiduje po centralnem volilnem odboru priporočan gospod A. Obreza. Njemu nasproti nastopil je na svojo roko kot kandidat gosp. dr. Dolenc, sodni pristav v Ljubljani. Volitveno gibanje je zelo živahno. Izvolitev gosp. Obreze je zagotovljena.

V sodnih okrajih Kočevje, Trebnje, Žužemberk, Radeče in Mokronog kandiduje po centralnem volilnem odboru priporočan gosp. knez Ernst Windisch-Grätz. Njemu nasproti nastopil je gosp. Ivan Hren, c. kr. deželne sodnije svetovalec v Celovci. Volitveno gibanje je bolj mrzlo. Zmaga še ne odločena.

V Koroški je letos volitveno gibanje zelo živahno. Slovenci podajajo se z veliko zavednostjo na volišče.

V Glinjah zmagali so trije narodni volilni možje.

V Podljubelu izvoljenih je pet narodnjakov.

V Grabštanji zmagali so liberalci ter od vzeli narodnjakom (konservativcem) pet glasov.

Mnogo je bilo upanja, da zmaga gosp. minister Pino v okrajih Celovec-Velikovec; zdaj je upanje nekoliko zginilo. V Grabštanji bila je volitvena borba živahna. Dekan Wieser je mnogo delal za zmago, vendar so dobili nemško-liberalci 59, konservativci samo 35 glasov. Nasproti so bili vsi večji posestniki in učitelji. Kmetje pa so bili preveč boječi. Nemško-liberalni volilci pobili so dekanu Wieserju po noči okna.

V Črni in v Blatu zmagali so narodnjaki, dobili so 5 glasov.

Sijajna je bila zmaga v Rožeku; z 90 proti 16 glasovom je bilo izvoljenih 10 narodnih volilcev.

V Borovljah zmagali so liberalci z 39 proti 35 glasovom.

V Žrelcu propali so konservativci z 12 proti 23 glasovom.

Najsijajnejša pa je bila zmaga narodnih volilnih mož v Prevaljah. Voljenih je 13 narodnih volilnih mož. Ta zmaga je najbolj odločilna za

velikovski okraj, ker se tu oddá 13 glasov. Tu so delali liberalci na kompromis; ponudili so konservativcem začetkom 7, potem celó 10 glasov. Nenadno pa so postali drugačni ter niso nič hoteli vedeti o kompromisu. Propali so torej po polnem.

Huda volilna borba bila je v Vrbi. Volilo se je od 8. ure dopoldne do 4. ure popoldne. Izvoljeni so bili najprej trije Slovenci, drug nobeden ni dosegel večine; vršila se je ožja volitev in pri tej izvoljeni so bili še trije Slovenci in dva liberalca. Torej je tu izvoljenih šest Slovencev in dva liberalca.

Pri Mariji na Zili, kjer so vedno zmagovali liberalci, posrečila se je letos Slovincem zmaga; voljena sta dva narodna in eden liberalen volilen mož.

V Možici, kjer sta bila vlani izvoljena dva liberalca, zmagali so letos narodnjaki z 20 proti 7 glasovom.

Iz Štajerske imamo še malo poročil.

V Novi Cerkvi izvoljeni so štirje konservativci, med temi g. dr. Gregorec jednoglasno.

Na Frankolovem izvoljeni so sami narodnjaki.

V Stranica izvoljeni so sami narodnjaki.

V Doberni izvoljena sta dva narodnjaka in dva liberalca.

V Pirešicah zmagali so slovenski volilni možje.

Iz Egipta.

P. C. — Arabsko časopisje izraža veliko radost o zboljšanih razmerah med Anglijo in Rusijo, in v istini se kaže v tem slučaju zvestega tolmača mišljenja preudarljivega dela domačega prebivalstva. Da-si so si Angleži veliko sovraštvo nakopali in da-si bi bilo srčno veselje Egipčanov veliko, če bi Angleži zapustili deželo za vselej, vendar si nihče ne želi tega dogodka, dokler ni določeno, na kak način in kdo bi skrbel za red in varnost. Preplašeni po dogodkih in bedah slednjih let ne bojijo se Egipčani nič bolj nego negotovosti. Če bi italijanske čete nadomestile angleške, bi to v njihovih očeh ne bil napredek in če bi se konečno dežela zopet Turkom izročila, bi se to na vseh straneh, najmenj pa pri Arabcih smatralo kot žalosten nazadek.

Osebito iz bojzani, da bi se Turki ne ugnezdili zopet v Egiptu, veselijo se Egipčani zopetnih prijaznih razmer med Anglijo in Rusijo. Če bi se bila Anglija prisilila, da mora nenadno zapustiti deželo — tako si mislijo — bi bil konečno vendar moral sultan svoje garnizije nadomestiti, ker bi vsaka druga nadomestitev vsled splošnega ljubo-sumnja evropskih čet bila nemogoča; po njih mnenji pa imajo za slučaj turške okupacije vendar še rajši najbolj sovraženo angleško. O čemer Egipčani vedno sanjajo, je to, kako bi mogli otresti

v resnici tudi po dnevi. Da je to velikega pomena, pričajo nam mnogotere umetne predilnice in tkalnice, v katerih je treba posebno na barve tkanin paziti. Take pri umetni luči navadno niso mogle delati; pri električni razsvetljavi pa se vrši delo isto tako lahko kakor po dnevi. Tudi v umetnih zelinjakih poskušali so vpeljati električno razsvetljavo, in pokazalo se je, da različne rastline pri električni razsvetljavi ravno tako rasejo kakor po dnevi, dočim drugače po noči v svoji rasti mirujejo. Z električno lučjo se dá torej rast rastlin pospeševati. — Luč električnih žarnic pa je v svojih sestavinah zelo podobna naši plinovi luči, ker ima v sebi prav obilno rudečih in rumenih svetlobnih trakov. Ako bi hoteli električno oblokovno luč na gledaliških odrih vpeljati namesto plinove, odstraniti bi morali večino sedanjih dekoracij ter nadomestiti jih z novimi; pri vpeljavi žarnic pa niti tega ni treba.

Preidimo k drugemu faktorju, ki nam električno razsvetljavo posebno priporoča. Vsaka druga luč nam zrak v veliki meri kviri. Deset navadnih plamenov svetilnega plina razvija v vsaki uri 0,86 kg vodenih par, 0,46 kubičnih metrov oglji-

zavisnost svoje dežele od Evropecev, kakor tudi od Turkov; če si morajo uže izvoliti jedno zlo, potem se odločijo za prvo. Da, obče evropsko vplivanje uživa celó nekatere simpatije. Ideja, naj bi se Egipt nevtralizoval, ima tú mnogo in vročih prijateljev. Nje uresničenje bi se z veseljem pozdravljalo.

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Prvi član bodočega državnega zbora je uže izvoljen. Duhovenski veleposestniki v Tirolski, kateri volijo jednega poslanca takó, da vposljejo lastnoročno podpisane glasovnice namestniku, izvolili so prošta v Novem Štiftu pri Briksenu, Remigija Weissteinerja, na mestu prejšnjega poslanca prošta Wieserja v Bocenu.

Hrvatski sabor skončal je torej zopet burno zasedanje. Večkrat ponavljali so se prizori, kateri so pretresali srce pravemu rodoljubu, videčemu, kako nekateri vročekrvneži s svojim, često po polnem neosnovanim napadanjem zadržujejo uspešno delovanje sabora. Da se niso dogajali še hujši prizori, da se je vsaj nekaj doseglo v prid dežele, zahvaliti se je pač banu, kateri je mirno in stvarno posegal v debato ter skušal kolikor možno poravnati brezdna med strankami. Morda se bode vendar konečno poravnalo nasprotstvo med strankami, da bode vse složno delovalo v prospeh drage domovine. Mnogo se pričakuje od delovanja regnikolarnih deputacij; a te pričele bodo svoja meritorna posvetovanja še le v septembru.

Tuje dežele.

Včeraj sešla se je v Rimu mednarodna zdravstvena komisija, katera se bode posvetovala o sredstvih in naredbah, s katerimi naj bi se skušalo preprečiti kolero in druge kužne bolezni.

Italijanski listi vedó mnogo pripovedovati o razgovorjanjih med Italijo in Angleško, da bi se odhajajoče angleške čete nadomestile v Suakimu z italijanskimi. „Perseveranza“ resno odsvetuje italijanski vladi ta korak. List svareč omenja, da ima Italija zdaj uže v Abesiniji sovražnika, zdaj pa naj bi si še sovražne napravila Sudance. Potem trebalo bode Italiji mnogo žrtev, a vse bodo zamán, Italija od njih ne bode imela primerne koristi, a pa morda celó nobene.

Bruseljski listi slovesno zatrjujejo, da potovanje belgijskega kralja v Berlin nima nikakega političnega pomena; kralj hoče le vrniti obisk. Spremljal ga ne bode nobeden uradnik Kongo-države, in on sam potuje le kot belgijski kralj, ne pa kot suveren Kongo-države.

V angleški dolenji zbornici naznanil je predvčeranjim Gladstone za zasedanje po Binkoštih predlogo novele k zakonu, zadevajočemu nakupovanje zemljišč v Irski.

kove kisline in toliko toplote, da bi z njo mogli 48 litrov vode za 100° C segreti.

Sto sveč iz parafina, ki imajo skupno isto svetilnost kakor 10 plinovitih plamenov, razvija v vsaki uri 0,99 kg vodenih par, 1,22 kub. metrov ogljikove kisline in toliko toplote, da bi mogli z njo 99 litrov vode za 100° C segreti. Te luči okužujejo nam torej zrak v naših stanovanjih v pravem pomenu besede. Kaj tacega pri električni razsvetljavi nimamo. Sicer sem poudarjal, da ima plamen električnega oblokovnega plamena zelo visoko temperaturo, dosti višjo, kakor katera koli druga umetna luč, pa iz tega še ne smemo sklepati, da bi se od njega v prostoru širila velika toplota, kajti izžarljivost ali svojstvo, toploto izžarivati, ni zavisno samo od temperature dotičnega telesa. Vodenih par in ogljikove kisline se razvija v oblokovnem plamenu približno 600krat manj nego v plinovi luči. Še ugodnejše so razmere pri žarnicah. Te ne kvirajo zraka nikakor in toplota, ki se širi od njih, je tako neznatna, da je ni treba niti v poštev jemati.

V zdravstvenem oziru ne moremo si misliti boljše luči kakor je električna. Sicer se časih ugo-

solnčne; a pri vsem dosti bolj prikladna od one svetilnega plina.

Da nam električna luč sedaj prav ne ugaja, ima svoj vzrok posebno v tem, da smo od svoje mladosti vajeni pri umetni razsvetljavi vse gledati bolj v rudeči in rumenkasti barvi.

Komu pa ni znano, da imajo marsikateri reči v noči pri umetni razsvetljavi drugo barvo nego po dnevi! Poglejmo si le v podnevni svetlobi dekoracije na gledališkem odru; — barve, ki se nam v večerni razsvetljavi lepe in okusne zdé, kako neznatne, zamazane in deloma tudi grde so po dnevi! — Zelenih in modrih barv, posebno pa njih nuanc pri plinovi svečavi skoro ni moči razločevati. — Ali si mislite, da bi nam lice gledališke igralke, ki se je namazala z različnimi barvami, po dnevi ravno tako dopadalo, kakor po noči?! — Ali ne pazi vsaka gospodična, ki namerava obiskati kak bal, posebno skrbno na to, da se nam predstavlja njena oprava pri luči sveč v najlepšem kinči, v najprijetnejših barvah!?

Električna luč pa ima to posebno svojstvo, da se nam kažejo reči v istih barvah, katere imajo

Srbski kabinet je sedaj zelo srečno sestavljen. V prejšnjem kabinetu vladale so med članovi neke osebne mrznje, in to oviralo je znatno delovanje. Zdaj vlada med članovi popolno soglasje, zdaj bode mogel kabinet složno delovati v prid domovine.

Angleške čete vračajo se torej iz **Sudana**, vračajo se neslavno. To podjetje se jim je po polnem ponesrečilo. Skoro komično se glasijo poročila dopisnikov v „Daily News“ in „Daily Chronicle“ iz Sudana o slabem oskrbovanju angleških čet. Bile so nakopičene cele gromade srajc, rjuh, zdravil in nosilnic, a silno malo je bilo črevljev, hlač, pokrival in moke, tabaka celo nič ni bilo! In orožje bilo je uže čez mero slabo, bajoneti so bili od mehke kovine, da so se kar ovijali, puške večkrat niso hotele streljati; s kratka, vsi nedostatki, kateri so se kazali uže v krimski vojski, ponavljali so se tu. Ni čuda, da so dosegli takó malo vspeha. Na srečo se ni bilo Angležem tu bojevati proti izvežbanim četam, inace bi jih pač toliko ne bilo odneslo zdrave kože domov.

Razne vesti.

— (Kam igra pripelja.) Iz Nizze piše se z dné 12. t. m.: V Monte Carlo usmrtili so se pretečeni teden zopet tri osebe iz obupa, ker so pri igri zgubile večje svote, in sicer en triindvajsetleten mladenič, en star mož in ena petinštiridesetletna žena. Mladi mož vstrelil se je z revolverjem v glavo, a zadel se je prvič takó slabo, da si je moral še drugo kroglo sprožiti v glavo, na kar je mrtev obležal. Šestindvajsetletni mož obesil se je na nekem drevesu. Žena pa, ki zapusti več nepreskrbljenih otrok, storila je na ta način konec svojemu življenju, da je skozi okno skočila. Mladi samomorilec zaigral je bil svoto 72 000 frankov, stari 55 000 frankov, a nesrečna žena 15 000 frankov. Za svoto 142 000 frankov tedaj trije samomori!

— (Kanibalsko.) Časopis „Turquie“ poroča o sledečem groznem zločinu, ki se je dogodil v Mali Aziji v kraji Vezir-Čiflik, tri ure od Bruse. Trije izseljenci iz kraja Yenikoi-Fethié podali so se proti noči k ondotnim ovčarjem in so zahtevali jedi in prenočišča. Ovčarji, katerih je bilo šest po številu, delili so radovoljno svojo večerjo s ptujci in so jim dali tudi prenočišča. Drugi dan šli so ovčarji vsak po svojem poslu. Ko so se začeli na večer zopet posamezno vračati, prišli so gostoljubno sprejeti ptujci vsacega posebej ter so ga na rokah in nogah zvezali. Ko se je bil uže tudi zadnji vrnil in so bili tudi tega zvezali, pričeli so izvrševati peklenko svojo nakano. Začeli so nesrečneže na vse mogoče načine mučiti in rezati jim rane po vsem telesu. Ko se jim je tega dovolj zdelo, zvezali so jih vse vkup, polili jih s petrolejem ter olje zažgali. Na to zaprli so kočo in zbežali. Ogenj privabil je prebivalce sosednjih vasij na mesto strašnega dejanja, toda prepozno, da bi bili rešili nesrečne ovčarje. Pet bilo je uže mrtvih in vseh sežganih. Jeden sam se je bil rešil. Ko so mu namreč vrvj na rokah in

varja, da je električna oblokovna luč očém škodljiva; navajajo se celó slučajji, da so ljudje oslepele, ako so gledali v zelo intenzivno luč. Ta ugovor je bolj ali menj ničev. — Ako služijo električne oblokovne svetilnice za razsvetljavo dvoran in stanovanjskih, sploh omejenih prostorov, spravljen je plamen v motni stekleni krogli, katera svetlobo bolj enakomerno vsestranski razpršuje. Tukaj po tem za oči ni nobene nevarnosti. Le pri svetilnicah, ki na prostem goré in ki imajo še jamasto zrcalo, da se svetlobini traki zbrani širijo le na določeno mesto, nahajamo zares to nevarnost. Ali gospóda! ali je varno v solnce gledati? Ko se bodejo ljudje otresli te radovednosti, gledati v vsako električno luč, zginila bode tudi ta nevarnost.

Električni luči očita se dalje, da je nevarna zavoljo ognja. Sicer se ne dá tajiti, da so električna luč, oziroma električni toki prouzročili požare; ti požari pa so nastali jedino vsled tega, da elektrovodi niso bili dobro napeljani in izolirani. — Sedaj je postala nekaka moda, da zvršuje električne instalacije vsakdo koli, ki ima o elektrotehniki le nekoliko temeljnih pojmov; in

nogah pregorele, ubežal je iz goreče kože ter tekkel v bližnji potok, da bi si ohladil strašne opekline. Ko so ljudje v bližino prišli, imel je še toliko moči, da je prišel do njih ter jim razložil, kaj se je vse dogodilo. Štiriindvajset ur pozneje pa je tudi on v strašnih mukah izdihnil dušo. Na podlagi njegovih izpovedovanj zasačili so kmalu zverinske zločince ter izročili jih oblastniji v Brus, kjer jih bo zadela zaslužena kazen.

Domače stvari.

— (Vazna naredba.) Trgovinski minister izdal je na upraviteljstva vseh avstrijskih železnic naredbo, v kateri se gledé na bližajočo se vročino toplo priporoča, naj se strehe vozov za osebe, kateri so bili del časa solncu izpostavljeni, polijó dobro z vodo, predno se uvrstijo v vlak ter da naj se vselej tudi dobro prezračijo. Kajti vroči in gosti zrak v železniških vozovih ni samo nadležen potovalcem, provzroča celó večkrat bolezni pri potovalcih.

— (Nova šolska knjiga.) Slavno c. kr. naučno ministerstvo je z razpisom od 1. maja tega leta, št. 7440, odobrilo Jos. Šumanovo „Slovensko slovnico za srednje šole.“ Ta knjiga se sme odslej rabiti po vseh srednjih šolah, kjer se slovenščina uči s slovenskim učnim jezikom.

— (Iz seje deželnega šolskega sveta.) C. kr. deželni šolski svet kranjski imel je dné 7. t. m. redno sejo. Iz zapisnika posnemljemo: Po otvorenji seje poroča zapisnikar o došlih dopisih. Vzame se v znanje ter se preide na dnevni red. — Gledé nameščenja izpraznjene službe šolskega sluge na c. kr. državnem gimnaziji v Rudolfovem se sklene dotičen sklep. Gledé poročil vodstev c. kr. učiteljsča v Ljubljani zaradi ustanovitve petega razreda na vadnici tega zavoda predloži se na višje mesto primeren predlog. Na naročilo visokega ministerstva za uk in bogočastje se v zadevi preložitve jesenskih počitnic na meseca julij in avgust oddá mnenje. — Pritožba nekega krajnega šolskega sveta proti odloku c. kr. glavarstva o razširjenji ljudske šole se kot neutemeljena odbije. Vpeljava poludnevne pouka na dvorazredni ljudski šoli v Preserjih se dovoli z letom 1885/86 počenši. Gledé razširjenja dvorazrednice v Šiški v trirazrednico se izdá dotično naročilo okrajnemu šolskemu svetu za ljubljansko okolico. Prošnja nadučitelja za povračilo preselitvenih stroškov se odbije. — Na predlog okrajnega šolskega sveta v Kranji se mu dá dovoljenje, da nastavi pomožnega učitelja za časa bolezni nekega učitelja na deški šoli v Škofji Loki. Sklene se ustanoviti jednorazrednico pri Sv. Ani poleg Trziča in v Bojancih in določijo se dotična učiteljska plačila. — Razširjenje jednorazrednice v Št. Juriji v dvorazrednico se dovoli. Reši se več prošenj za remuneracijo in za denarno pomoč.

— (Občinske volitve.) Iz kameniškega okraja se nam poroča: Pri občinski volitvi v Lukovici bil je izvoljen županom c. kr. notar in graščak na Brdu g. Janko Kersnik, občinskima svetovalcema pa gg. Lorenc Rus in Jurij Kralj iz Čepelj. — V

še pomislimo dalje, da je elektrotehnika še zelo mlada in slabo razvita, potem se ravno ne smemo čuditi, da se sedaj tu ali tam pripetí kaka nesreča. A električna luč sama ob sebi je zavoljo ognja najmenj nevarna; posebno se odlikujejo v tem oziru žarnice. Poskušali so žarnice oviti v tanko platno in tanek papir in jih potem streti; a platno se vender ni užgalo, ampak je luč hipoma ugasnila. Pri oblokovnih svetilnicah mogel bi odpadajoči žareči pepel prouzročiti požar, ako bi slučajno na lahko gorljive reči padel. Ta nevarnost pa se odstrani takoj, ako ta pepel z majhno skledico prestrizamo. Koliko korist ima to, da je električna luč tolikaj pred ognjem varna, postane nam po polnem jasno, ako se spomnimo velikanskih in usodepolnih požarov, ki so nastali vsled vnetja svetilnega plina. Kolikokrat pozabi kdo plinovodno cev po vsem zapreti, ako luč ugasne; plin uhaja ter se vname in razpoči z usodepolnim pokom, ako se pride v ta prostor z lučjo. Koliko ljudij je ubajajoči plin uže usmrtil! — Koliko tisoč ljudij je ponesrečilo uže pri petrolejskih svetilnicah!

(Konec prihodnjič.)

Krašinji bil je županom izvoljen Josip Vrankar z Vrha, občinskimi svetovalci pa Fran Udovec iz Krašnje, Luka Uš z Vrha, Vincencij Štrukelj iz Rampolj in Fran Žibert s Kranjskega Brda.

— (Strela udarila.) Iz Sodražice se nam piše: Dné 14. t. m. okolo polnoči udarila je strela v skedenj Naceta Kršeta v Sodražici; skedenj se je takoj užgal. Ogenj se je hitro razširil in v kratkem času uničil poslopje, kakor tudi mnogo krme in poljskega orodja. Škoda ceni se na 1200 glđ. Pogorelec je bil zavarovan za 500 glđ.

— (Uboj.) Iz Kočevja se nam poroča: Dné 10. t. m. okolo 11. ure zvečer napal je brez povoda kmetski fant Fran Drobnič iz Ceste pred gostilno gosp. Žnidaršiča v Vidmu iz te gostilne prišedšega Jakoba Skodo, rezervista v 17. pešpolku. Napadalec je udaril Skodo takó močno s kolom na glavo, da se je slednji takoj na tla zgrudil; Skoda je umrl naslednji dan.

— (Bik ga ubil!) Iz logaškega okraja se nam poroča: Dné 17. t. m. popoldné pasel je 74letni gostač Anton Trobec iz Sela živino Valentina Brdeška, pri katerem je stanoval. Ko pastirja ob navadni uri zvečer ni bilo domov, šli so ga na pašnik iskat; našli so mrtvega. Ko so mrliča natančneje pregledali, opazili so po vsem njegovem životu in tudi na glavi več ran. Da bi bil kdo zvršil nad njim zločin, ni verjetno; sklepa se temveč, da je nesrečneža pobil Brdeškov bik, o katerem je obče znano, da je zelo bojevit in da se rad zaganja v ljudi. To je tem verjetneje, ker se je dalo konstatovati, da je starčka okolo 20 metrov daleč pred seboj pehal po tleh.

— (Politično društvo „Sloga“ v Gorici) je izdalo poziv na volilce velikega posestva na Goriškem, iz katerega posnemamo to-le: „Slogi“ se je posrečilo, da je po dolgem iskanji dobila moža, kateri zasluži popolno zaupanje ne samo Slovencev, ampak vseh veleposestnikov na Goriškem, vseh onih državljanov, katerim je ležeče na tem, da Avstrija obstoji in da so zadovoljni in srečni raznovrstni narodi, ki sestavljajo to staroslavno državo. Ta mož je visokorodni gospod Sigmund grof Attems, komornik Nj. c. kr. apostolskega veličanstva presvitlega cesarja in veleposestnik v Podgori. Grof Attems je mož, katerega podpisano društvo priporoča svojim slovenskim rojakom in vsem pravicoljubnim goriškim sodeželanom kot najboljšega kandidata, katerega imamo zdaj za veliko posestvo na Goriškem. Njega treba je voliti, ali pa nikogar, ker med svojima nasprotnikoma odlikuje se kot svitlo solnce od blede lune, ki dobiva svetlobo od solnca. Grof Attems se ne ponuja, ampak prosili smo ga, naj bi poslanstvo sprejel. Nerač je to storil, vender odrekel se ni, ko je videl, da domovina zahteva to žrtev od njega. Grof Attems je vzglednega družinskega življenja, kakeršno se nahaja le v onih družinah, ki se držijo starih, lepih in poštenih navad. Grof Attems je izobražen mož, če tudi se ne baha s svojim znanjem, ampak je skromen in uljuden. Grof Attems je jeden najpremožnejših posestnikov na Goriškem in jako dober gospodar, ki sam vodi svoja posestva in ne prepušča vsoga tujim rokam. Grof Attems ne hrepeni po višjih službah, ampak je zadovoljin z vsakim mestom, na katerem more služiti domovini in cesarju. Attemsove zvestobe do vladarja in države ni nam treba zatrjevati; o vernem grofu se to po sebi razume in razjaljivo bi bilo, ako bi hoteli to še posebno povdarjati. O političnih zadevah je grof Attems dobro poučen in vé natančno, kam merijo težnje posameznih strank, in kaj je državi potrebno. Politična načela Attemsova se po polnem vjemajo z našimi načeli in z načeli vseh poštenih in pravicoljubnih sodeželanov. Grof Attems priznava narodno ravnopravnost v šoli in uradu, za katero hoče delati po svoji moči. Dolžnost je enaka vsem, glasovati za kandidata, ki je sprejel program vsestranske ravnopravnosti, ki ne išče v državnem poslanstvu osebnih koristi, temveč hoče le domovini služiti, ki ga kliče od njegovega zasebnega dela na polje javnega truda. Plemeniti kandidat zasluži plemenito podporo. Nikdo naj mu ne odreka svojega glasa. Slovenci in spravljivi sodeželani, proslavimo se pred vso deželo, ako si izberemo tega spretnega, neodvisnega, značajnega, poštenega moža za svojega poslanca. Rojaki, sodeželani! 8. junija t. l. naj bo le jeden glas, ki bo prihajal iz naših ust: Sigmund grof Attems je naš kandidat, naš poslanec!

— (V tržaškem mestnem zastopu) stavl je mest. odb. Nabergoj predlog, naj se pred kratkim po toči poškodovanim okoličanom dovoli podpore 10 000 gold. Predlog podpirali so mestni odborniki Nadlišek, Živic in Dejak. Župan je dejal, da se bode o tem predlogu razpravljalo v prihodnji seji, da pa je bil on sicer mnenja, naj bi se ustanovil odbor za podporo poškodovanih.

— (Nesreča na železnici.) Predvčeršnjim zjutraj ob 1. uri je na postaji v Mariboru pri prehodu s kolodvora južne železnice na koroški kolodvor peljal stroj vsled napačne nastavitve zamenika na stranski tir, kjer je stal za odhod pripravljen vlak. Stroj zadel je precej močno v vlak. Strojvodja in kurjač sta bila hudo ranjena, oba stroja sta znatno poškodovana.

— (Potres.) Z dné 21. t. m. se poroča iz Železne Kaplje: Ravnoakar (ob 8. uri 45 minut) dopoludné bil je močen potres s podzemeljskim bobnenjem. Potres je trajal tri sekunde. — Iz Bleiburga se poroča: Ob 8. uri 46 minut sta bila tu čutiti dva sunka. Potres je trajal tri sekunde.

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Budimpešta, 21. maja. Švedska kraljica je danes zjutraj ob 8. uri sem prišla; vsprejel jo je tukajšnji švedski konzul in komisar švedske razstave.

Pariz, 21. maja. Bolezen Viktorja Hugota je zmirom jednako resna.

Pariz, 21. maja. Iz Tientsina se poroča, da se dogovori med Patenótrom in Li-Hung-Changom prijazno vršijo. Zjedini sta se uže v osmih točkah, treba je rešiti samo še dve točki.

London, 21. maja. „Standard“ poroča, da je Rusija stavila zopet nove zahteve, katere so zelo resnega značaja. Ona na noben način neče dopustiti, da bi se utrdile afganske meje.

Telegrafično borzno poročilo

z dné 22. maja.

Jednotni drž. dolg v bankovcih	82·20
„ „ „ srebro	82·70
Zlata renta	107·50
5% avstr. renta	98·10
Delnice narodne banke	859·—
Kreditne delnice	286·60
London 10 lir sterling	124·80
20 frankovec	9·87 ⁸
Cekini c. kr.	5·86
100 drž. mark	61·10

Uradni glasnik

z dné 22. maja.

Naprava zemlj. knjig: Pri c. kr. okr. sodnji v Logatci za katastralno občino Sevšček; dotične poizvedbe v dan 27. maja ob 8. uri dopoludne; — pri c. kr. okr. sodnji v Metliki za davčno občino Lokvice; poizvedbe v dan 5. junija; — pri c. kr. okr. sodnji v Crnomlju za katastralno občino Kleče; poizvedbe v dan 1. junija t. l.

Eks. zemlj. dražbe: V Vipavi zemljišče Andr. Mahorčiča (250 gld.) dné 13. junija. — V Litiji zemljišče Val. Janeža (50 gld.) dné 3. junija. — V Kostanjevici zemljišče Tadeja Milakovičevih naslednikov (695 gld.) dné 3. junija. — V Senožečah posestvo Petra Marinška (2216 goldinarjev) dné 17. junija. — V Skofji Loci zemljišče Katre Florijančič (905 gld.) dné 19. junija. — V Ilirski Bistrici posestvo Jos. Valenčiča (260 gld.) dné 29. maja. — V Ložu zemljišče Jan. Cimpermana z Vel. Blok (430 goldinarjev) dné 15. junija. — V Novem Mestu zemljišče Ant. Zupančiča iz Senčurja (70 gld.) dné 25. junija. — V Radečah zemljišče Ign. Ulleta (3890 gld.) dné 26. junija.

Tujci.

Dné 20. maja.

Pri Maliči: Hoffmann, vdova želez. nadzornika; Weigner, voj. medic. oficijala, s soprogo; Szermanski, nadporočnik; Eder in Schuster, trg. potovalca, z Dunaja. — Husveth s soprogo iz Zombora. — Schrimpe, trg. potov., iz Warnsdorfa. — Vidic in Presern z Bleda.

Pri Slonu: Baron Lederer; Oberdorfer; Segl, gospodinja; Mentzl, glavni urednik, s soprogo, in Poller, trg. potov., z Dunaja. — Caprer, fabrikant, iz Lipnice. — Benedičič, c. kr. nadzdravnik, in Leitner, iz Št. Vida. — Czehat, trgovec, iz Brna. — Mrak, župnik, iz Železnikov. — Wolf, redarski nadzornik, in Ridolfi, polic. agent, z Reke. — Blagne, graščak, z Rakovnika.

Pri Južnem kolodvoru: pl. Buchwald, nadporočnik, iz Rive. — Sandl iz Beljaka.

Pri Avstr. carji: Inocente iz Postojine. — Struckel iz Cérknege.

Umrli so:

Dné 21. maja. Katarina Zore, hči delavke, 21 dnij, Kravja dolina št. 17, ošpice.

Odgovorni urednik J. Naglič.

Srečke

z dné 20. maja.

Brno: 17 73 63 6 27

Razno blago za pletenje in tkanje

dr. Gustav Jaegra

normalno perilo, nogovice, žoki,
plavarske hlače, znojni telovniki,
rokavice,

jopiči za gospé

ki se nosijo vrh obleke itd., v velikem izboru in po najnižjih cenah pri

C. J. Hamann-u

Mestni trg.

(52) 4

v

Kleinmayr-jevi in Bambergovi knjigarni

se dobivajo:

Josipa Jurčiča

Zbrani spisi.

I. zvezek: **Deseti brat.** Cena 1 gld.

II. zvezek: **Pripovedni spisi:** Jurij Kozjak, Spomini na deda, Jesenska noč mej slovenskimi polharji, Spomini starega Slovenca. — Cena 70 kr.

III. zvezek: **Pripovedni spisi:** Domen, Jurij Kobilca, Dva prijatelja, Vrhan Smukova ženitev, Golida, Kozlovskva sodba. — Cena 70 kr.

IV. zvezek: **Pripovedni spisi:** Tihotapec, Grad Rojinje, Klosterski žolnir, Dva brata. — Cena 70 kr.

Jurčičevi zbrani spisi se dobivajo tudi v lične platnice vezani, vsak zvezek po 50 kr. več.

Kdor se želi po pošti naročiti, naj blagovoljno po nakaznici za poštnino pri vsakem zvezku 10 kr. priloži. (11) 20

Meteorološko poročilo.

Odklikovan s tremi zlatimi in jedno svetinjo za zasluge

Franc Jožefov grenki vrelec

od davna iskušena, izborna grenka voda.

Zaloga povsodi. Vodstvo je v Budimpešti. (64) 6—6

Mokrina v mm	5·10
Nebo	jasno p. js. l. obl.
Vetrovi	vzh. sl. zpd. sl.
Temperatura	8·4 17·1 11·6
Stanje barometra v mm	733·32 731·87 731·87
Čas opazovanja	7. zjutraj 2. pop. 9. zvečer
Dan	21. maja

Patenti skoro po vseh državah.

Oehlerjevo

Premijirano na Topliški izložbi 1884.

voštilo za tla

parketna tla in taka iz mehkega lesa od rumene, rumeno-rjavkaste, rjave in prirodne barve

se od vseh strani priznava kot najcenejše, najvztrajnejše, najpraktičnejše in najlegantnejše pleskanje (namazilo) za tla.

Prospehi: 1.) Je popolnem prikladno za mažo; 2.) vsakemu rabljiv; 3.) se v eni uri posuši; 4.) trudapolno krtačenje je odveč, ker se uže krasen lesk pojavi, ako tla jedenkrat lahko natrč z volnato čunjo ali pa krtačo; 5.) hrani les; 6.) za parkete in namazana tla po sobah priporoča se voštilo od prirodne barve, za ne namazane in obrabljene namazane sobe barvena voštila, ter se prosi, naj se pri naročbah določi barva. (61) 6—4

Jedna kilo-škatulja z Dunaja velja 1 gld. 80 kr. prodajalcem lekarske robe, likačem sob, parketnim tovarnam i. t. d. daje se popust (rabat). Razpošilja se odjemnikom promptno proti povzetju. — Rabilni navodi razpošiljajo se radovoljno.

Oswald Oehler

patentovani voščarnici:

Meerane v Saski. Dunaj, I., Annagasse 12.

Zaloga v Ljubljani je pri H. L. Wenolu, Mestni trg. — Išče se, daljše zaloge vedno še ustanovljati.

V založništvu našem izišla je na svetlo knjiga:

Saljivi Slovenec.

Zbirka najboljših kratkočasnic iz vseh stanov.

Nabral

Anton Brezovnik učitelj.

12 pól v 8°. Mehko vezana štane 60 kr., franko po pošti 65 kr.

Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg knjigotržnica v Ljubljani.

V dosego in ohranjenje zdravja

se je uže od nekdanj prav dobro izkazalo

kri čistilno zdravenje

spomladi

ker le-to odpravlja marsikako v telesu dremajočo kal težkih bolezni. — Najizbornišee in najbolj učinkujoče sredstvo v to svrhu je

J. Herbabny-jev pomnoženi

Sarsaparilla-sirop

J. Herbabny-jev pomnoženi Sarsaparilla-sirop mehko in polagoma raztaplja in zelo zboljšava kri, ker vse ostre in bolehe snovi, ki vstvarjajo kri gosto, vlaknato in za brzo pretakanje nesposobno, iz istih odpravlja, ter vse skažene in bolehe soke, nakupičeno slezo in žolč — uzroki mnogih bolezni — neškodljivim in neboleznim načinom odvaja iz telesa. — Učinek njegov je torej izboren pri zapiranju telesa, krvnem navalu v glavo, šumenju v ušesih, vrtoglavici, glavobolu, pri trganju in hemoroidnih bolestitih, zaslezenji želodca, slabem prebavljanju, otekanju jeter in vranice, dalje pri napenjanju žlez, hudem lišaji, kožnih izpuhtkih itd.

Jedna steklenica z brošurico vred velja 85 kr., po pošti sprejemana 15 kr. več za zavitek.

Vsaka izvorna steklenica imeti mora gori stoječo varnostno znamko v znamenje pristnosti. (62) 10—3

Osrednja razpošiljavna zaloga za provincije:

lekarna „pri usmiljenji“

Jul. Herbabny-ja

Dunaj, Neubau, Kaiserstrasse Nr. 90.

Zaloge imajo dalje naslednji gospodje lekarji: v Ljubljani: J. Svoboda, G. Piccoli, J. pl. Trnkóczy, V. Mayr; v Celji: J. Kupferschmid, Baumbachovi dediči; v Reki: C. Silhavy, G. Prodám; v Celovcu: V. Thurnwald, P. Birnbacher, J. Kometter, A. Egger; v Novem Mestu: D. Rizzoli; v Trstii: C. Zanetti, G. Faraboschi, J. Serravallo, E. pl. Leutenburg, P. Prendini; v Beljaku: E. Scholz, dr. E. Kumpf; v Velikovi: dr. J. Jobst; v Vipavi: A. Konečny.